

АДЪИЩА АВЕИЛЕ РОМЖИНСКЪ МОЛДАВЕ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКЪ ШИ ЛИТЕРАЛЪ. | GAZETTE POLITIQUE ET LITTÉRAIRE

ЕШІЙ.

СЪМЪЯТЬ ДН 17 а кърятарей, Прѣ дъзцатѣл
Домин аб чинстит къ а са визитъ сѣоала эле-
ментаръ де фете, де кърънд дмфинцатъ обѣ а
М. С. протекціе. Дѣпа че аб черчетат къ а-
мървнтѣл тоате пирциле ачестѣи дшъзъмънт,
ши аб пост фацъ ла дмвцѣтѣра че сѣ брмѣзъ,
Л. С. аб виневонт а адресѣи катрѣ професоріи
ши дъскѣлциле, прѣкъм ши крѣтрѣ елевиле оаре-
каре къвинте панне де пѣринтѣскѣ днгржире,
ши аб кълес винкѣвѣнтѣрилѣ пѣринцилор, каріи
венне аколо ши катрѣ карилѣ сѣ днѣ гласѣл
мѣдѣамиріи бней тинернѣи, каріѣ беде дн ачест
дшъзъмънт дмфинцарѣ норокъѣи сѣб.
Прѣосѣ: са Пѣринтеле Митрополитѣл Д. М. Вист:
Днк: Кантакѣзино ши Д. Ага Ясаки са афа фацъ
ла ачѣста визитарисире. Пѣмѣрѣл фетилор ачестей
сѣоале есте де 70, ши май венне дндонт
май мѣлте, каре днса днн причина не днкъдѣрїи нѣ
сѣб пѣтѣт днкъа прїимї.

Де ла сѣирѣ Л. С. а ле не скавѣл Доинїи,
рѣмѣсесе мекѣприсѣ постѣл бнѣи мѣдѣлар а бнн-
тропїей дмвцѣтѣрилор пѣблїче. Дсѣпра рапор-
тѣлѣи ачестей бннтропїи, Л. С. прїи рѣзѣлѣцїа
днн 6 Ноемврїе, аб виневонт а днтѣрїи дн а-
чест пост не Д. М. Вист: Николай Кантакѣ-
зино, а кърѣл зїлос статорник, пентрѣ тоате
челе патрїи фѣлосїтоаре, бннт къ сирѣбанцїа чело-
рланцїи мѣдѣларїи а бннтропїей, нѣ ба лїпсїи а а-
дѣче дмвцѣтѣрилор пѣблїче ачел май феричит
рѣзѣлатат.

Омѣтѣл декарїле сѣ акоперсѣ кѣмпѣрилѣ, сѣб
топїт, ши дн брмарѣ бней чѣлпѣратѣре (тїмп)
де прїмѣварѣ, плоде днѣстѣл де дмвїелнѣгѣ-
тѣ, брмѣзъ де ла 18, ши днтѣорнїа пѣмънтѣ-
лѣи бмїхалѣ, де каре жл лїпсїесе кѣлѣдрїле челе
марїи а берїи трѣкѣте, днтѣрїятѣл днкъѣт сѣ се-
касѣ пѣрѣилѣ ши шѣзѣрїле. Днѣма сѣ паре къ
морїле към ши адѣпатѣорнїе пор рѣспѣнде трѣ-
бнїцей нїкономїче.

JASSY.

Samedi dernier S. A. S. a honoré de sa vi-
site l'école élémentaire des filles, nouvellement
instituée sous Ses auspices. Après avoir examiné
en détail toutes les parties de cet établissement
et assisté aux leçons qui y sont enseignées, S. A.
S. a bien voulu adresser aux professeurs et aux
institutrices ainsiqu'aux élèves des paroles plei-
nes d'une sollicitude paternelle, et recueillit les
bénédictions des parens qui y étaient accourus,
et auxquelles se mêlaient les accens de reconnais-
sance d'une jeunesse qui voit son bonheur se
former dans cet Institut.
S. Em: Mgr. notre vénérable Métropolitain, M. le
gd Vestiar N: Cantacuzène et l'aga G. Asakly se
trouvaient présens à cette visite; le nombre des
élèves de cette école monte actuellement à 70. Le
double de ce nombre qui s'était présenté, n'a pu
en core être admis à cause du local.

Depuis l'avènement de S. A. S. à la Prin-
cipauté se trouvait vacant le poste d'un membre
de la Curatelle de l'Instruction publique. Sur le
rapport de cette curatelle, S. A. S. par Sa ré-
solution en date du 6 Novembre, a bien voulu
confirmer dans ce poste M. le gd Vestiar Nico-
las Cantacuzène, dont le zèle constant en faveur
de tout ce qui est utile au pays, reuni aux
efforts des autres membres de la Curatelle, ne
manquera de produire pour l'Instruction publique
les plus heureux résultats.

La neige, qui avait couvert les campagnes,
vient de se fondre. Avec une température
printanière une pluie assez abondante continue
depuis le 18 à ramener à la terre l'humidité dont
les chaleurs excessives de l'été passé, l'avaient
privée au point à faire disparaître quelques étangs
et ruisseaux. Il est à espérer que les moulins
et les abreuvoirs satisferont actuellement aux be-
soins de l'économie.

ФРАНЦІЯ.

Оз францінцахъ къ бѣнз сама къ Д. Таллеранъ, съ ва траце дин слѣжеъ ши къ франкѣла съв ва брѣма Д. Брогліе.

Исемене с. а дабуе къ Д. Таллеранъ сар фн ловин де апоплексіе (дама).

Де сине - нѣмтѣла Баронъ Ришмонъ, а кърѣла историсире ам арятатъ фн нѣмерѣла трекѣт, сѣб осѣндитъ де трѣнѣналѣла Парижѣлабѣ ла франкисоре де 12 ани.

Газета, нѣмнтѣ НХО де Марна де сѣс, аѣ фѣкѣт сокотѣла къ мѣлцимѣ винѣлабѣ фн ачѣстѣ парти а Шампаніи, ар чере фн ачест ан 14 милионе 400,000 де вѣтелче франшерте, ши къ деосебнѣте фабричи де стекле, де ѣнде сѣ а дѣк асемене вѣсе, непѣтѣндѣла гати пе тимѣла фачеріи-винѣлабѣ, вор липси 3 милионе 300,000 вѣтелче пентрѣ ачѣст вин.

ИСПАНІЯ.

О депеши телеграфички дин 6 Ноемврие францінцахъ къ Генералѣла Мина аѣ соситъ фн 30 Окт: ла Пампелѣна.

Вѣмалакареги аѣ франкѣнтъ фн 14 ши фн 18 Окт: доаж дивизиѣ ал арміи Кресе, а кърѣла пѣр-дере сѣ прецѣбѣше ла 2000 оамини. Пре лѣнги ачѣсте ли сѣб ѣбат ши пе а лор генералъ коменданда Одале, ши ѣн маѣ нѣмер де офицерѣи, кътева тѣнѣри, мѣлатѣ амбниціе, арме де фок ш ѣтѣгѣла а регментѣлабѣ ал 6 де линіе.

Дѣпѣ че арміа кресіи сѣб франкѣнтъ фн 14 пѣрзунд франте морци ши рѣнчи 2000 оамени ши доѣ тѣнѣри, алой фн 16 аѣ май венитъ къ 3 мѣи оамени спре ѣда скѣпаре приншилор де рѣзкой, дар ши атѣнчѣ де нов сѣб франкѣнѣ ши сѣб алѣнгат пе шѣсѣла Салватіера пѣн сѣпт Виторіа.

Резултатѣла ачѣсторіи доаж зиле дин 14 ши 16 сѣнт фоарте маріи. Нѣмерѣла приншилор сѣ сѣе ла 1800. Антре ачѣстіа сѣ афлѣ генералѣла Одоилъ кр нѣ Одале. Ли сѣб ѣбат 7 тѣнѣри, тотъ къмпѣла есте прѣсѣратъ къ арме а осташилор Кресіи, фн ѣтѣла а ачѣмъ фѣуѣ чине пѣтѣ май ѣте, франкѣнтъ сѣ поате зиче къмкъ сѣб ѣбат армеле а челор доаж дивизиѣи.

Дон-Карлосъ аѣ нѣмнтъ пе Вѣмалакареги кавелер а марѣлѣи ордин де сѣф: Фердинандъ. Фн 17 сѣб кънтатъ ла Онатъ Тедѣумъ спре мѣлцимирѣ пентрѣ ачѣсти бирѣнчи.

Вредникѣ де вѣдере ва фн акѣма ѣпта адоѣ кърѣгаѣи атѣт де гнѣаѣи прѣкѣм сѣнт Мина ши Вѣмалакареги, кариле фѣсесе майнаинѣте секретар ачѣстѣи динѣи; ачѣстѣ франкѣнѣтѣоре драма трѣбе де акѣма сѣ се апропіе де сѣфранѣтѣла ѣи.

FRANCE.

On annonce comme positive la retraite de M. de Talleyrand, et son remplacement par M. de Broglie.

On assure que M. de Talleyrand a été frappé d'une attaque d'apoplexie.

Le soit-disant baron de Richemont, dont nous avons parlé sous notre rubrique de France, vient d'être condamné par la cour d'assises de la Seine à douze ans de détention.

L'Echo de la Haute-Marne a calculé que la quantité du vin, récolté dans cette partie de la Champagne, exigerait cette année 14 millions 400,000 bouteilles vides; mais que les différentes verreries, d'où on les fait venir, ne pouvant en fabriquer un aussi grand nombre pour l'époque où s'opère le tirage du vin, il y aurait alors un déficit de 3 millions 300,000 bouteilles.

ESPAGNE

Une dépêche télégraphique, en date du 6 Nov: annonce que Mina est arrivé le 30 Oct à Pampelune.

» Le 26 et 28, Zumalacarréguy a détruit deux divisions des christinos, la perte de ces derniers est évaluée à plus de 2000 hommes, on leur a pris en outre le général commandant Odaly et grand nombre d'officiers, plusieurs pièces de canon, beaucoup de munitions, des fusils et le drapeau du 6e de ligne.

Après avoir été mis en déroute le 27, et avoir perdu en morts et en prisonniers plus de mille hommes et deux canons, les christinos revinrent le lendemain 28 avec trois mille hommes environ pour délivrer les prisonniers; mais ils éprouvèrent une nouvelle défaite et furent poursuivis à travers la plaine de Salvatiera à Vittoria.

Les résultats des deux journées du 27 et du 28 sont immenses. On apporte à 1800 le nombre des prisonniers. C'est le général O. Doyle qui a été fait prisonnier et non Odaly. On a pris sept pièces de canon. Tous les champs sont couverts d'armes jetées par les Christinos. C'était un véritable saut de feu, en sorte qu'on peut dire avoir pris les armes des deux divisions.

Don Carlos a nommé Zumalacarréguy grand-croix de l'ordre de St. Ferdinand. Le 29 on a chanté à Onate un Tedeum en actions de grâces.

Il sera curieux de voir l'un contre l'autre deux hommes aussi habiles que Mina et son ancien secrétaire; ce drame important ne peut manquer maintenant de marcher à un prompt dénouement.

Въ малакареги аѢ дат о прокламаціе, прин каре бестече кѢмкѢ ва ся факѢ Ѣн развой стертиторіѢ. Ёа аѢ пѢшит аѢспра политій Лос-Аркус, спре а о кѢпринде, дар ген: Лоренцо асемне аѢдѢтѢ аѢ алергат ла ачѢла понкт. АчѢст генерал аѢ нѢвѢлант ши аѢ аѢтерит ла ЁХазо Ѣн баталіон де НаранстѢ.

Пе кѢнд Дом-Варлос фѢче нѢкѢнзѢй, револѢціа се гѢтѢше а пѢрта о вѢрбинца ла Мадрид. Окрисориле дни 19 минеск апроапе скимбарѢ министрѢй. НовитаѢа деспре вѢтѢгіа дела Виторіа ар фи адѢс ла Мадрид о нѢвѢгнуре, ши аѢминистѢла ачѢста Д. Мартинез дела Роза аѢ аѢчѢпт а фи министрѢ.

ЖѢрналѢла Министеріала аѢмпартѢшеше ѢрмѢтоаре НотѢ: „ Мина аѢ лѢват комѢнда аѢ 27 Окт: Май проаспѢте лѢвирѢ нѢ саѢ аѢтѢмплат. аѢ 27 саѢ атакат ла Ёлисондо аѢсея фѢрѢ нѢмерѢре.

ТрѢ пѢле КрѢсіѢй лѢсасѢ акѢм пе кѢмпѢла кѢтѢлій пѢсте 600 морѢй, кѢнд ВѢталакареги аѢ поронѢнт а ли се да пардон (ѢртѢрѢ). Дар волнѢтирѢй лѢй Дом Варлос Ѣрма а се репѢзѢй ка нише лей а сѢспра солдацилор крѢсіѢй пе карѢй жѢ алѢнгѢрѢ пѢн сѢпт зѢндѢрилѢ четѢціѢ Виторіа, аѢкѢят кѢ непѢтинца аѢ фост аѢ аѢмфѢрна.

БѢЛЦІА.

КавалерѢла ЁнглежѢй Орн, ачѢла кариле кѢ кѢтева зѢле майнанте перѢдѢся рѢмѢшагѢла чел кѢрѢос че фѢкѢсея кѢ Контеле Корнелисен, де а алерга ла политіа Ёпа, кѢларе аѢ кѢрс де трѢй зѢле ши трѢй нѢпѢй фѢрѢ адормі, о депѢртѢре де кѢтева милѢ (чѢсѢрѢй), аѢ каѢнгѢт аѢ 7 Ноемвріе, Ѣн рѢмѢшаг де 10,000 франѢй, каре фѢкѢсея кѢ о зѢй аѢнанте кѢ аѢлѢш персоанѢ, ши каре Ѣра де а се прѢѢмѢла а рѢнд 12 чѢсѢрѢй нѢапѢтѢ, а са кѢмарѢ ла оспѢтѢтаріа ЁвѢціѢ, фѢрѢ а ста макар о канпалѢ, фѢрѢ а мѢнка сѢѢ а бѢѢ.

ВАРИѢТѢЦІЙ.

ЖѢрналѢла де Парис истѢорисѢше ѢрмѢтоаре аѢнекѢдѢтѢ деспре маѢама МѢлибран, вѢститѢ канѢтѢрѢца ИталіанѢ де теѢтрѢ. „ АчѢста канѢтѢрѢца кѢ гѢтѢлѢж фѢкѢтор де минѢнѢй, аѢ аморѢцит тоѢте гласѢрилѢ Италій. ІѢ адѢна трѢіамѢвѢрѢй, кѢнѢнѢй де аѢр ши балѢрѢче де галѢннѢй. Дар ачѢа че кѢ се Ѣце, Ѣсте кѢ ш аѢтѢртѢ тѢлѢвѢрѢй ши ле потѢале кѢ кѢтева вѢрсѢрѢй че арѢнкѢ акаѢла инѢѢргѢнцилор, че саѢ нѢвѢнѢнт аѢпѢй канѢтекѢла ачѢстей вѢртѢоасѢ (кѢнтѢрѢце).

Zumalacareguy vient de ...
tion dans laquelle il annonce une guerre
truction.

Il s'est dirigé sur Los-Arcors pour l'attaquer. Mais Lorenzo s'y est porté sur-le-champ. A Echaso, Lorenzo a surpris et mis en fuite un bataillon carliste.

Pendant que Don Carlos remporte des victoires, la révolution s'apprête à triompher à Madrid. Les lettres du 31 annoncent un changement de ministère comme probable et prochain; la nouvelle du combat de Vittoria aurait fait explosion à Madrid et à l'heure qu'il est M. Martinez de la Rosa n'est sans doute plus ministre.

Le journal ministériel contient la note suivante:

Mina a pris le commandement le 4.

Il n'y a pas eu de nouvel engagement.

Elisondo a été attaqué le 4, mais sans résultat.

Déjà les christians avaient laissé plus de 600 des leurs sur le champ de bataille, lorsque Zumalacarréguy ordonna de faire quartier. Mais les soldats volontaires de Don Carlos continuèrent de courir comme des lions sur les christinos, qu'ils ont poursuivis jusques sous les murs de Vittoria; il fut impossible de les retenir.

BELGIQUE.

Le chevalier anglais Hory, le même qui a perdu il y a quelques jours le pari singulier qu'il avait fait avec M. le comte de Cornelissen, de parcourir près de Spa à cheval, pendant trois jours et trois nuits sans dormir, une distance de plusieurs milles, a gagné hier matin un pari de 10,000 francs qu'il avait fait la veille avec la même personne et qui consistait à se promener pendant 12 heures, de nuit, dans sa chambre à l'hôtel de Suède, en cette ville, sans pouvoir s'arrêter, ni manger ni boire.

VARIÉTÉS.

On lit l'anecdote suivante sur Mme Malibran dans un journal de Paris.

Cette cantatrice, augosier miraculeux, est devenue la coqueluche de l'Italie. Elle y recueillie des triomphes, des couronnes d'or et des sequins par tonneaux. Mais ce que l'on ne sait pas, c'est qu'elle y soulève des émeutes et les apaise par quelques fioritures qu'elle jette à la tête de tous ces insurgés sous de musique et de la vir luose.

Татъ чешъ де млат и сав днтъмлат ли Тос-
кана канда авѣ съ трѣкз прии политиа Арцо.
Вестѣ мениса майнаинте тречирѣ ачестей марй
виртоасе, днкят днтрѣна и ли зиса политие, ав
афлат адвнций ли пичовре не тоци лѣкѣлторий,
ши ли ачѣ май маре тѣмѣраде ка кѣм ли сар фи
днтъмлат вре ън лѣкѣрѣ фсартѣ маре. Ачѣстѣ
чѣтѣ инсѣргентаиз съ адвнсаѣ лангѣ кантора
поши, ши кѣмпринсесе локѣлѣнде съ скиме кай
кѣ скопоз де а дмпедѣка дѣрѣ канлорѣ ла кѣ-
литорѣ; ѡаре чине арфи пѣтѣт сокотѣ кѣ ачѣс-
та ера о революцие спре а опри порнирѣ де инс-
канва кѣрѣерѣ.

Дар тоатѣ ачѣтѣ тѣмѣраре, тоѣ ачестѣ бѣет,
нѣ ера алта дѣкат нѣмай о ребеліе де ѡвнторѣ
де мѣхикз. Ачестѣ попор де артистѣ ши ѡнтѣ-
зѣаст а Токаній, маѣ вонтѣсѣ се зикѣ оди-
неоаре, кѣмкѣ Малибран ав трѣкѣт пин а лор царѣ
фарѣ ѡ айдѣвѣвѣрѣа де а дѣзѣ а сѣ вестит кан-
тик, ши кѣрѣ ка Хоцѣл де ла Калабріа сѣз
де ла Испанія, кѣ пистолѣ днтѣнс дпепѣл
стрѣлчѣтей кантѣреци, и черѣ елѣмозика ѡнѣи
кантик, и не канта! не канта! (сѣ канте сѣ
канте) ера дѣкнитѣл инсѣргентилор.

Дар прѣкѣм дмпѣрациѣ нѣ ѡбекс ли о вѣтѣме
пѣрдѣтѣ а да а лор савіе, аной ачѣстѣ дмпѣ-
рѣтѣсѣ а местѣшѣлѣи, карѣ ши и аре а сѣ
воинѣ нестрѣмѣтѣтѣ, ш'ав фост пѣс днтѣи
ли кап а нѣ сѣ сѣпѣне ачестей сѣлничѣ. —

Ке канта! Не канта! — ѡна дѣспре о парте,
Нон кантерѣ (нѣ вой канта) рѣспѣндѣ Малибран
кѣ нѣтѣнѣе. Ансѣ нѣи кантик, нѣс кай, ши ера
де невое, ав а канта ав а рѣмѣнѣ пе лок. ѡн
кавалер, кариле ансоѣ пе кантерѣца, сѣ сѣрѣи
кѣ тоатѣ риторика де а о дѣдѣплека спре
ачѣста, дар фѣидѣ кѣ кѣвинтеле сале нѣ адѣчѣ
ничѣ о справѣ, аной ел ав вонт сѣ дѣе ансѣиш-
пилѣз; адѣкѣ ав ѡкос о віоарѣ (скрипкѣ) ши ав
днчѣпѣт а сѣна пе и, ла авѣзирѣ ачѣстѣи инс-
трѣмент, ѡн сѣспин ѡвѣсѣк ши семне де мираре
сѣпѣрта прѣсте тоатѣ ачѣ адвнаре. Ачестѣ ѡв-
нѣторѣ ера сѣлвѣтѣл Беріо, версѣрилѣ ачѣстѣи
марѣ меѣер, симпатика симѣре ачестей чете, ав
дпринс дѣодатѣ имаѣинаѣи кантѣрециѣ, карѣ рѣ-
дикѣндѣсѣ ли а сѣи трѣсѣрѣ, ав днчѣпѣт кѣ
тоатѣ а сѣи дѣчѣцѣ а канта ѡн верѣ минѣнат.
дѣвнчѣ ав ѡрмат ѡ ѡвѣсѣкѣ неѣвнѣе. Попорѣл
кариле о липсѣ де кай, сар фи днхамат ла а сѣи
трѣсѣрѣ, ши и ав плекат кѣ тоатѣ бинѣкѣвѣнтѣрилѣ
рѣбелнор феричѣи. Іа сѣ днпартѣсѣ акѣм вѣо
Іо мнле (чѣсѣрѣи) де ла ачѣ политие, ши дѣрѣл
ѣѣна днѣкѣ де стрѣгѣтѣл: Виват Малибран!

Voici une aventure récente qui vient de lui
arriver en Toscane. Elle avait à traverser la vil-
le d'Arrezzo. Le passage de la grande virtuose
y avait été annoncé par toutes les bouches de la
renommée, si bien qu'à son entrée dans la dite
ville, toute la population était sur pied, et
dans la plus vive fermentation, comme si le
grand duc eût rendu contre ses états quelque or-
donnance. Le rassemblement insurrectionnel
s'était porté vers le bureau de la poste,
et occupait l'étroit des relais pour qu'il ne fût
pas livré des chevaux aux voyageurs; vous eussiez
dit une révolution intéressée à intercepter la
circulation des courriers.

Or, toute cette agitation, tout ce bruit,
ce n'était qu'une émeute d'illettante. Ce peuple
artiste et enthousiaste de la Toscane n'avait pas
voulu qu'il fût dit que la Malibran eût passé sur
son territoire sans qu'il eût la joie d'entendre
cette voix si renommée, et il venait, comme
honnête brigand des Calabres ou de l'Espagne,
demander le pistolet sous la gorge à l'illustre
virtuose l'assurance d'une cavatine. *Che cantà!*
Che cantà! c'était le cri des insurgés.

Les Rois n'aiment pas à rendre leur épée.
Or, cette majesté de l'art qui a parfois ses vo-
lontés immuables, s'était d'abord mis en tête
de ne pas céder à la violence. *Che cantà! Che
cantà! — Non cantarò! —* Cependant pas de cava-
tine, pas de chevaux. Il fallait chanter ou sé-
journer. Un cavalier qui accompagnait la virtuo-
se employait son éloquence à l'amener aux con-
cessions; et comme les paroles n'y faisaient
rien, il voulut prêcher d'exemple, c'est-à-dire
qu'il tira certain violon de son étui, et se mit
à jouer quelques préludes. Aux premiers accords
de l'instrument, un commun soupir de sur-
prise et d'extase s'élança de toute cette foule. Ce
violon, c'était Bériot. Les inspirations impro-
visées du grand artiste, l'ivresse sympathique de
cette masse impressionnable échauffèrent tout à
coup l'imagination de la cantatrice qui monta
sur le trépied, c'est-à-dire sur sa calèche, et
chanta avec toute sa verve un admirable cavati-
ne. Ce fut un délire universel. Le peuple qui
lui refusait des chevaux, se serait attelé tout en-
tier à sa chaise de poste; elle partit emportant
les mille bénédictions de l'émeute béatifiée. Elle
était à dix lieues de la ville que l'air retentissait
encore des cris: *Vivà la Malibran!*